

בין קסם זי ההוי

זכות לתסביכו הפרטיים. אולם כשהמזכיר בראש ממשלה, וכאשר תסביכים פרטיים אלה הופכים למדיניות לאומית, אסור להתעלם מהם. הם עלולים להוביל לאסון.

לפני שנה ירבע כבשו חיילי צה"ל את רצועת עזה. לדעת רוב הפרשנים היתה אפי שרות טובה לספח את הרצועה לישראל, אילו היתה מוענקת אורחותה ל-320 אלף תושבי הרצועה, ומובטח שיקום לפליטים.

דויד בן-גוריון הכריע נגד קו זה, והחזיר את הרצועה לגמאל עבד אל-נאצר על מגש של פחד. הוא הסביר זאת בגלוי לבכ בכך שאין ישראל יכולה לעכל אוכלוסיה זו. היתה מגדילה את המעוט הערבי במדינה לחצי מיליון. מפי ביג'י, היה זה הסבר כוה. אפשר לומר שישראל איבדה את עזה, מפני שלפני 53 שנה נבחר עולה חדש בשם דויד גרין מפני התנועות המזרחיות והצעקות הר גרניות של הסורים בנמל יפו. זוהי הפשטה, אך יש בה גרעין אמת. מזה שני דורות מתנהלת מדיניות הישוב והמדינה לאור מניעים אלה.

תכן כי הטרנדיה של ההתנגשות הערבית-ערבית בתוך גבולות ישראל חשובה יותר אף מן הטרנדיה של התנגשות זו מעבר לגבול. יש משהו סמלי בכך כי הכרות ביג'י על פינקסייהויהי באה ערב התנגשויות הדמים החמורות ביותר שאירעו אי פעם במדינה, כתוצאה מהפגנות ערביות. מאז מלחמת תש"ח ניתנה למדינה החדשה הזדמנות של זהב לרכוש את לבם של 200 אלף אורחיה הערביים, וביחוד של רבבות בני הדור החדש, שכבר גדלו והתחנכו ב מדינה עצמה. יכולנו לחנך דור שישלב בלב את האידיאלים הלאומיים של שני העמים. יכולנו ליצור חברה ערבית בעלת מבנה מעדי חדש, מופת למרחב כולו.

יכולנו להפוך את ערביי ישראל למרכז הרוחני של העולם הערבי. קרה ההיפוך. כדי לאפשר את שוד הרכוש הנטוש בידי קבוצות של חמסים, כדי לת פות על תסביך-הנחיתות של פקידים אשר גדלו תחת שוט הקוואק, כתוצאה מרגשי הפחד של צמרת מודקנת, נעשה הכל כדי להפוך את הדור הערבי הצעיר בארץ לאויב. חלקם ברחו והעמידו את עצמם לרשות שרותי-המזוינים של צבאות ערב. רבים אחרים זרקו עתה אבנים ברחובות ישראל. האיש המסרב לקחת לידיו פיני קסזיהויהי הנושא אותיות ערביות, הוא האיש המולד את דרכה של מק"י אל לב ההמונים הערביים. יתכן כי הסורים שקיבלו ביפו את פני דויד גרין מפלונסק בצורה כה "בלתינעימה" עשו שרות רב לקומוניזם הבינלאומי.

ה שבוע אירעה תקרית טראגית בי מושב ליד באר-שבע. נער עברי בן 13 הרים צינור כדי להכות בו כמה בדואים מרודים, ששאבו מים ממימי המושב. הצינור נגע בחוט חשמלי. הנער התפתח.

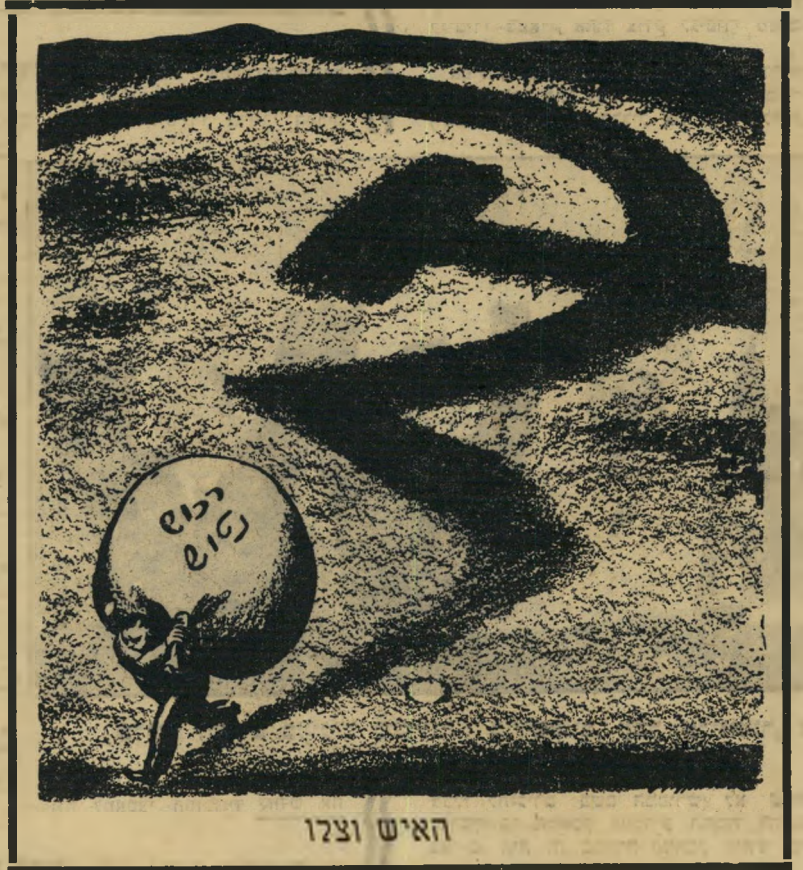
יש משהו סמלי גם באסון אחי ריד זה. הוא אומר: אבות אכלו בוסר, וישני בניו תקהויה. הוא אומר: הבנים שלא השכילו להי גמל מהפחד התת-הכרתי של יוצרי אי פלונסק, עלולים להיפגע עצמם. בארץ גדל דור המכיר את הערבים, היודע לדבר מעט ערבית, האוכל מאכלים ערביים ויוצר מוסיקה מזרחית. דור זה משוחרר מן האימה האינסטינקטיבית של הוריו. הערבי אינו זר לו, ועל כן אינו מפחדו פחד שורשי. הוא חייב להשתחרר גם מן התסביכים הפוליטיים — פירות הפחד.

אספסוף עוין, מסוכן, אימתני.

והי אמתה פסיכולוגית יסודית: הזרות מולידה את הפחד. מאז ראשית האדם, פחד בן-אנוש מן הדברים שאינו מבין, ושונא את אלה שהוא פוחד מפניהם. מבחינה זאת מסמל דויד בן-גוריון — העולה החדש מפלונסק בשנת 1905, וראש ממשלת ישראל בשנת 1958 — ציבור גדול של אנשים, שבאו ארצה מאירופה אחרי ש התבגרו בגיטאות של המרחב הסלאבי. בשי בילם המזרח הוא דבר זר, מבחיל ומפחיד, ופחד אישי זה הפך ליסוד השקפת-עולמם. אין להם מושג על יופיה המקסים של השפה הערבית. אין הם יודעים דבר על

פיעה השפה הצרפתית בצד השפה העברית. אמנם, הצרפתית היא שפה זרה, בעוד ה ערבית עדיין שפה רשמית בישראל, שפה המפארת את מטבעותיה וכוליה. אך נפשו של ראש הממשלה סולדת מכך.

מי ששוקל בדעה צלולה את כל התור פעות הנפשיות האלה, מקבל את ה רושם שאין המדובר בתפיסה רציונלית. יש צורך בניתוח פסיכולוגי. כמעט ואמרתי: פסיכראנאליטי. את המפתח נתנה בידנו, בכנות תמימה הכוהנת הגדולה של פולחן האישיות — ברכה חבס, בעלת "אחד בורו". ביד אמן התיארה את בואו של דויד גרין לארץ-ישראל:

האיש וצרו

אוצרות התרבות הערבית, שהאירה בשמי העולם עת היתה אירופה שקועה במחשכי ימי-הביניים. התיסטוריה הערבית היא ספר תתום להם. בעיניהם הערבי — כל ערבי — הוא פראאדם מהמזרח, הרוצח ילדים בשנתם. אין זו תופעה יחידה במינה. כך הרגישו הלכנים הראשונים בפריי ריה האינדואנית, כך הרגישו ה צרפתים בין הרי אלג'יריה.

ישנם כמה פסוקים האופייניים לכל תחור שות-האימה, ואפשר לשמעם גם בישראל: "הערבים מבינים רק את שפת הכוח... אספסוף מלוכלך זה לא יהיה לעולם לך עם... הם יחייבו לך בפנים ויתקעו לך סכין בגב... הם כולם צבועים... כל יחס אנוש כלפיהם יבינו כסימן של חולשה... דבריי-איוולת? לא, זהו הביטוי הרגיל של רגשי-פחד, שמקורם בארהבנה גועית. זוהי התגוננות אינסטינקטיבית בפני עולם זר. פסוקים אלה עוברים מארץ לארץ, נשמעים מפי אנשים קטנים ונפחי דים ממצויאות בלתי-מוכנת להם.

א ילו היה דויד בן-גוריון אדם פרטי, לא היה הדבך נוגע לנגו לכל אדם ה

וכך קרב ובא היום המקוה, אשר לו ציפו ולקראתו חדרו. הירידה בחוף יפו, בסירות הערביות, הסוחרים ומטלטלים וזורי קים אנשים וחפצים בקוליקולות, בשפה זרה ומזוהה ובתנועות ידיים מזרחיות — לא היתה מן הדברים הקלים והנעימים... מה אומר תיאור זה? אם מבוגר בן 18 שרוחו ואופיו התגבשו סופית בסימטאות פלונסק, נתקל בפעם הראשונה במציאות חדשה, בארץ חדשה, בעם חדש. אין הוא רואה לפניו עיר יפהפיה, המגלמת את חן הקמורת. הוא רואה אנשים המדברים "בקר ליקולות", בשפה גרונית "זרה ומזוהה" וב"תנועות-ידיים מזרחיות". הכל נראה לו "בלתינעימים" דוחה, מפחיד.

כעבור 16 שנה בא ארצה צעיר גאונ, רחב-אופק ושופע-תרבות: חיים ארלוזורוב. הימים היו ימי מאורעות, קרבנות-דמים נפלו ברחבי הארץ. אולם ארלוזורוב הרגיש מיד: ערבים אלה הם אומה חדשה, בראשית הת עוררותה הלאומית. יש לשלב את תחיתם ההתרשמות הראשונה של כך גוריון היתה שונה לגמרי: הנה אספסוף מזוכך, מזהר, מזרחי, מ נון, נבער, חולני. ומכאן רק צעד פסיכולוגי קטן למסקנה שונה:

מ ר דויד בן-גוריון סירב לקבל את פינקסייהויהי החדש, שהוצא על-ידי משרד-הפנים של ממשלת-ישראל. את סירובו נימק בכך שאינו מכיר בזכותה של השפה הערבית להופיע בפנקס. פינקס החדש, בכקודמו, מודפסת הערבית בצד העברית. עצם הסירוב לקבל פינקסייהויה, הנהו פינקסייהויה בפני עצמו. כי בספרו לקבל את התעודה מסרי בות אלה, זוהה דויד בן-גוריון את עצמו בצורה הכרוה ביותר.

ה הפגנה פומבית זו, שעוררה תשומת-לב עולמית, נתן בן-גוריון בי טוי לתופעה שאינה פוליטית בעיקרה. היא הרבה יותר עמוקה. הוא חשף את העולם הרגשי והרוחני החבוני בנכבי לבו, המדריך את מעשיו המדיניים ואת הכרתו הרעיונית. מבחינה פוליטית גרידא, היתה הפגנה זו חסרת-הגיון. מזה כמה שבועות עסק ביג'י בהמטרת סיסמות מצלצלות על שלום ר אחחה. כמה פעמים רמז שהוא מוכן להצטרף לפדרציה שמית, ואפילו לרפובליקה הערבית המאוחדת. הוא הביע את נכונותו לנסוע לקאהיר כדי להיפגש עם גמאל עבד אל-נאצר. הוא עשה את הכל כדי לעשות רושם טוב בעולם, ולהוכיח אגב כך בשוק הפנימי שאינו נופל מנחום גולדמן בתפיסתו המרחבית. אם בכל זאת קולקל את הכל במכה אחת, בהבעת שינאה שורר שית זו לשפה הערבית, בה דוכי רים למעלה מעשירות אורחי ישי ראל, הרי עשה זאת ללא שיקול פוליטי. בן-גוריון השמי הוא בר בה תעמולתית. בן-גוריון האנטרי ערבי הוא האיש האמיתי.

ב גוריון הוא גאון בטכסיסים מפ-לגתיים. זהו כוחו האמיתי. הוא מסוגל לרקוד בעת ובעונה אחת בתנונת איראור לוגיות רבות ונוגדות. אולם בשטח האחד הנה — התנגדותו המוחלטת לכל דבר ערבי — היה ונשאר עקבי עד הסוף.

ראש ממשלת ישראל לא ביקר אף פעם אחת בעיר ערבית או בכפר ערבי, מאז קום המדינה. כאשר ביקר בנצרת העילית, קרית עולי פולין שבמרומי ההר, נמנע באופן הפגנתי מלבקר בעיר הערבית, מרחק מאות מטרים. כמשך העשור הראשון של עצמאות יש ראל, לא קיבל ראש-הממשלה אף משלחת אחת של אורחים ערביים. במקרה יחיד אחד, תחת לחץ מפלגתו, נאות להתראות עם פארי-הכנסת הערבים הרחומים לעגלת מי אחיהם, להבטיחם הבטחות (שלא קוימו). בחגיגות יום העשור דיבר על האחתה השוררת בין היהודים לבין "הדרוזים ושאר המעוטים במדינה". הוא לא יכול היה ל הוציא מפיו את המילה "ערבים" — למרות שבעה-ל משרתים כיום גם ערבים נוצריים. האיש שלמד יוונית כדי לקרוא את אפלטון במקור, שלמד ספרי דית כדי לקרוא את סרוואנטס, העוסק כסאנסקריט כדי לקרוא כתבים חודיים עתיקים — לא מצא חובה לעצמו ללמוד ערבית, כדי לקרוא את יצירות-הפאר של ה תרבות הערבית במקור. כמלאת 53 שנים לעליות, אין דויד בן גוריון מבין שידור או עתון ערבי. בבקרו בנגב, עמד על כך כי השלט "עין-ראדיאן" יותלף בו במקום, לנגד עיניו, בי שלט "יוטבתה", כי השם הערבי היה לו לורא. כשנשאל בבאר-אורה לשם הערבי הקודם של המקום, הפליט ברוגו "איני יודע ואיני רוצה לדעת".

הפגנת פינקסייהויה היא רק חוליה נוספת בשרשרת זו. מעולם לא נודע שדויד בן גוריון סירב לקבל דרכון ישראלי, בו מו